

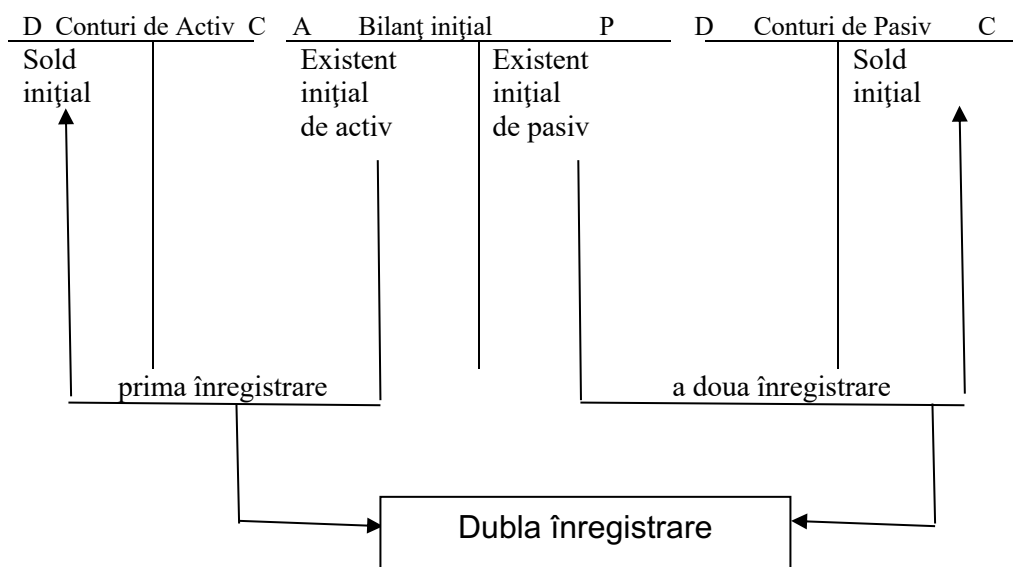
6.5. Dubla înregistrare și corespondența conturilor-am ramas

Înregistrarea simultană și cu aceeași mărime a unei operațiuni patrimoniale în debitul unui cont (unor conturi) și în creditul altui cont (altor conturi) reprezintă **dubla înregistrare**.

Între cele două (sau mai multe) conturi în care se înregistrează o operațiune patrimonială se stabilește o legătură numită **corespondența conturilor**, iar conturile în cauză se numesc **conturi corespondente**.

Modificările bilanțiere sunt cele care stabilesc tipurile de corespondențe între conturi. Astfel, modificările de volum vor determina corespondența între unul sau mai multe conturi de activ și unul sau mai multe conturi de pasiv, pe când modificările de structură vor determina corespondențe numai între conturi de activ sau numai între conturi de pasiv.

Dubla înregistrare este prezentă și la nivelul preluării în conturi a existentului inițial a elementelor patrimoniale ca solduri inițiale ale conturilor. Dacă considerăm bilanțul ca un cont, atunci avem următoarea schemă de preluarea informațiilor din bilanț în conturi:

Schema nr.2. Dubla înregistrare prin preluarea informațiilor din bilanțul inițial

Pornind de la relația dublei reprezentări a patrimoniului:

$$\text{Bunuri economice} = \text{Surse de finanțare},$$

se obține relația dublei reprezentări a patrimoniului:

$$\text{Creșterea bunurilor economice} + \text{Descrășterea surselor de finanțare} \\ = \text{Creșterea surselor de finanțare} + \text{Descrășterea bunurilor economice}$$

Dacă ținem seama de regulile de funcționare a conturilor, relația anterioară devine:

$$T_{SD} = T_{SC}$$

Dubla înregistrare este motivul pentru care sistemul contabil care o utilizează este numit sistemul contabilității în partidă dublă.

6.6. Analiza contabilă a operațiunilor economice și reflectarea lor în contabilitate

Analiza contabilă prezintă o metodă științifică de cercetare, pe baza documentelor justificative, a fiecărei operațiuni patrimoniale, care constă în descompunerea operațiunilor pe părți componente, în vederea stabilirii conturilor corespondente. Scopul acestui demers îl constituie înregistrarea corectă în conturi a oricărei operațiuni economico-financiare care are loc într-o întreprindere.

Data fiind importanța analizei contabile, îndeosebi în activitatea practică, prin faptul că reflectă operațiunile economice numai în conturile care corespund conținutului lor economic, se impune efectuarea acesteia prin căutarea răspunsurilor la mai multe întrebări. Aceste întrebări sunt:

A. Care este natura operațiunii economice ce urmează a fi înregistrată?

Răspunsul corect la această întrebare este extrem de important, întrucât clarifică conținutul operațiunii care are loc, stabilind înțelesul și faptul/lucrul la care face referire.

B. Care sunt elementele patrimoniale care se modifică în urma operațiunii care a avut loc?

După stabilirea naturii operațiunii, se trece la etapa următoare în care trebuie identificate elementele patrimoniale afectate de operațiunea care s-a efectuat.

C. Căror structuri patrimoniale aparțin elementele ce se modifică?

Răspunsul la această întrebare se poate afla relativ simplu, având în vedere răspunsul de la întrebarea anterioară. Elementele patrimoniale fiind stabilite, urmează numai precizarea că acestea sunt elemente patrimoniale de activ, de pasiv, rectificative sau de regularizare.

D. Care este sensul modificărilor pe care le suferă elementele patrimoniale în urma operațiunii efectuate?

În urma derulării unei operațiuni economico-financiare, se pot produce modificări în sensul:

- creșterii unui element de activ concomitent cu creșterea unui element de pasiv;
- scăderii unui element de activ concomitent cu scăderea unui element de pasiv;
- creșterii unui element de activ concomitent cu scăderea altui element de activ;
- creșterii unui element de pasiv concomitent cu scăderea altui element de pasiv.

Modificările enumerate fiind modificări bilanțiere și având în vedere legătura dintre aceste modificări și natura conturilor corespondente, răspunsul la această întrebare va facilita aflarea răspunsului la întrebarea următoare.

E. Care sunt conturile cu ajutorul cărora se evidențiază elementele patrimoniale modificate ?

Răspunsul la această întrebare se află cu ajutorul răspunsurilor de la întrebările precedente și al „Planului de conturi”. Conturilor identificate li se aplică regulile de funcționare a conturilor, pentru a se stabili în care parte a contului se va înregistra operațiunea analizată.

F. Care este formula contabilă?

Formula contabilă este expresia raportului de echilibru stabilit între **conturile corespondente pe baza dublei înregistrări a operațiunilor patrimoniale**. Ea reprezintă grafic egalitatea valorică a modificărilor simultane a elementelor patrimoniale. Formula contabilă are mai multe părți: denumirea contului corespondent debitor, denumirea contului corespondent creditor, suma corespunzătoare operațiunii care se înregistrează. Legătura dintre conturile corespondente este asigurată prin semnul „=” care se citește „la” și care arată interdependența și corelațiile dintre conturile corespondente.

Contul aflat în stânga semnului egal se debitează întrucât debitul contului se află în partea stângă, respectiv, înscrierea unui cont în dreapta semnului egal are semnificația creditării acestuia, deoarece creditul contului este reprezentat de partea dreaptă a contului.

Dacă la formula contabilă se adaugă data înregistrării și documentul pe baza căruia s-a efectuat înregistrarea se obține **articolul contabil**.

Exemplificăm în continuare modul de efectuare a analizei contabile a operațiunii: plata către salariați, din casierie, în data de 10 a lunii, a drepturilor bănești convenite acestora în schimbul muncii prestate, în sumă de 45.000 lei.

Analiza contabilă a acestei operații se va efectua astfel:

- a) Care este natura operației economice?
  - plata către salariați a drepturilor bănești
- b) Care sunt elementele patrimoniale ce se modifică?
  - datorii sociale
  - disponibilități bănești
- c) Căror structuri aparțin elementele patrimoniale ce s-au modificat?
  - datoriile sociale aparțin pasivului patrimonial
  - disponibilități bănești aparțin activului patrimonial
- d) Care este sensul modificărilor pe care le suferă elementele patrimoniale în urma operațiunii?
  - datoriile sociale scad (-)
  - disponibilitățile bănești scad (-)
- e) Care sunt conturile cu ajutorul cărora se evidențiază elementele patrimoniale modificate?

Din planul de conturi aflăm că este vorba de conturile:

  - 421 „Personal- remunerații datorate”
  - 5311 „Casa în lei”

f) Formula contabilă

Pe baza răspunsurilor la întrebările anterioare putem stabili următoarea formulă contabilă:

$$\frac{421 \text{ „Personal- remunerații datorate”}}{\quad} = \frac{5311 \text{ „Casa în lei”}}{\quad} \quad 45.000$$

Dacă adăugăm data înregistrării, 10.xx. N și dispoziția de plată ca document pe baza căruia s-a făcut plata salariilor, rezultă următorul articol contabil:

$$\frac{10.xx.N \quad 421 \text{ „Personal- remunerații datorate”} \quad \text{Dispoziție de plată}}{\quad} = \frac{5311 \text{ „Casa în lei”}}{\quad} \quad 45.000$$

Există mai multe variante de a scrie formula contabilă, pe care le prezentăm în cele ce urmează:

$$\frac{421 \text{ „Personal- remunerații datorate”}}{\quad} = \frac{5311 \text{ „Casa în lei”}}{\quad} \quad 45.000$$

$$45.000 \quad \frac{421 \text{ „Personal- remunerații datorate”}}{\quad} = \frac{5311 \text{ „Casa în lei”}}{\quad} \quad 45.000$$

$$\frac{421 \text{ „Personal- remunerații}}{\quad} = \frac{5311 \text{ „Casa în lei”}}{\quad} \quad 45.000$$

datorate”	45.000
-----------	--------

Debit 421 „Personal- remunerații datorate”	45.000
Credit 5311 „Casa în lei”	45.000

Formulele contabile se pot diferenția după mai multe criterii:

i. în funcție de **numărul conturilor** corespondente:

- formule contabile **simple**, în care corespondența conturilor se stabilește între un singur cont debitor și un singur cont creditor, sau altfel spus, un cont se debitează și un cont se creditează;

- formule contabile **compuse**, în care un cont se debitează și două sau mai multe conturi se creditează, sau invers, două sau mai multe conturi se debitează și un cont se creditează. Este specifică operațiunilor care modifică mai mult de două elemente patrimoniale din bilanț. În acest caz, pentru a prezenta cele două sau mai multe conturi care se debitează sau se creditează, se folosește semnul “%” care se citește **următoarele** conturi.

Formulele contabile compuse se prezintă în două variante:

- cu un cont corespondent debitor și două sau mai multe conturi corespondente creditoare;

Spre exemplu, operațiunea de cumpărare din import a unei instalații al cărei preț de cumpărare este de 10.000 euro, echivalentul a 48.000 lei, iar taxele vamale percepute pentru instalația cumpărată sunt de 2000 lei, va genera următoarea formulă contabilă :

2131 „Echipamente tehnologice”	=	%	50.000
		404 „Furnizori de imobilizări”	
		446 „alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate”	

- cu un cont corespondent creditor și două sau mai multe conturi corespondente debitoare;

De exemplu, operațiunea de plată odată cu salariile pe luna curentă, a unor drepturi bănești neridicate din luna precedentă în sumă de 3.000 lei, în urma parcurgerii etapelor analizei contabile, va duce la următoarea formulă contabilă:

%	=	5311 „Casa în lei”	48.000
421 „Personal- remunerații datorate”			45.000
426 „Drepturi de personal neridicate”			3.000

- formule contabile **recapitulative** sau **duble** în care în care corespondența conturilor se stabilește între două sau mai multe conturi care se creditează și două sau mai multe conturi care se debitează. De exemplu cumpărarea de mărfuri în sumă de 20.000 lei a căror evidență se realizează la prețul de vânzare format din prețul de cumpărare și adaosul comercial în valoare de 10.000 lei, va determina formula contabilă de forma:

30.000	%	=	%	30.000
20.000	371 „Mărfuri”		401 „Furnizori”	20.000
10.000	4426* „Taxa pe		378 „Diferențe de preț	10.000

valoarea adăugată deductibilă	la mărfuri
-------------------------------	------------

*de regulă, operațiunile de cumpărare de bunuri sunt supuse taxei pe valoarea adăugată – impozit indirect, suportat de consumatorul final.

b) după scopul pentru care se întocmesc, formulele contabile sunt:

- formule contabile **curente** prin care se înregistrează, cronologic operațiunile patrimoniale dintr-o întreprindere.

- formule contabile **de stornare** sau **de corectare** prin care se anulează formulele contabile anterioare, eronate. Și aceste formule contabile de stornare pot fi **în negru** sau **în roșu**. Am spus anulare și nu corectare deoarece în contabilitate nu se admit corectări de sume înregistrate eronat, ci anularea formulei înregistrate greșit și întocmirea apoi a formulei contabile corecte.

Formula contabilă de stornare în negru anulează formula/ formulele contabile întocmite anterior eronat, printr-o înregistrare inversă celei pe care trebuie să o anuleze.

Vom exemplifica în cele ce urmează modul de întocmire a formulelor contabile de stornare. Pentru aceasta, presupunem că o întreprindere înregistrează plata impozitului pe salarii către bugetul de stat, în sumă de 2.800 lei, astfel:

441 „Impozit pe profit”	=	5121 „Conturi la bănci în lei”	2.800
-------------------------	---	--------------------------------	-------

Pentru a corecta această înregistrare (fiind greșit contul în care s-a evidențiat stingerea obligației de plată) avem două posibilități:

- stornarea în negru și scrierea formulei contabile corecte,

5121 „Conturi la bănci în lei”	=	441 „Impozit pe profit”	2.800
--------------------------------	---	-------------------------	-------

444 „Impozit salarii”	=	5121 „Conturi la bănci în lei”	2.800
-----------------------	---	--------------------------------	-------

sau stornarea în roșu și scrierea formulei contabile corecte,

441 „Impozit pe profit”	=	5121 „Conturi la bănci în lei”	(-2.800)
-------------------------	---	--------------------------------	----------

444 „Impozit pe salarii”	=	5121 „Conturi la bănci în lei”	2.800
--------------------------	---	--------------------------------	-------

Practic, formulele contabile de stornare în negru nu sunt agreate, deoarece generează rulaje ireale la conturi (din exemplul prezentat rezultă plata către buget a unui impozit pe profit în sumă de 2.800 și în același timp încasarea de la buget a aceleiași sume, dar în realitate aceste operațiuni nu au avut loc).

6.7. Clasificarea conturilor

Cea mai mare parte a literaturii de specialitate prezintă următoarele criterii de clasificare a conturilor: natura economică și conținutul lor, sfera de cuprindere, funcția contabilă.

✓ după **natura economică și conținutul lor**, conturile pot fi:

- **conturi de bunuri economice (de active, de resurse, de utilizări)** cuprind acele conturi cu ajutorul cărora se evidențiază elemente patrimoniale situate în activul patrimonial. Aceste conturi

funcționează după regulile conturilor de activ și pot evidenția: active fixe (corporale, necorporale, financiare) activele circulante (materiale, creanțe/ în decontare, financiare).

- **conturi de surse de finanțare sau de capitaluri proprii și datorii**, cuprind două categorii de conturi cu ajutorul cărora se evidențiază sursele de proveniență a averii: conturile de capitaluri proprii și conturile de capitaluri străine (datorii). Din această categorie de conturi fac parte și conturile cu ajutorul cărora se înregistrează provizioanele pentru riscuri și cheltuieli, care după cum am mai menționat ocupă o poziție intermediară între capitaluri proprii și datorii. Aceste conturi funcționează după regulile conturilor de pasiv.

- **conturi rectificative** includ conturile cu ajutorul cărora se evidențiază amortizările, provizioanele de depreciere și diferențele de preț. Conturile care reflectă amortizări și provizioane sunt conturi de pasiv, iar conturile pentru diferențele de preț sunt bifuncționale.

- **conturile de proces sau de rezultat**, oglindesc conturile care exprimă mișcarea și transformarea bunurilor economice în cadrul activității desfășurate de întreprindere, deci conturile cu ajutorul cărora se determină rezultatul activității întreprinderii. Se includ în această categorie, conturile de cheltuieli (considerate active în devenire), conturile de venituri (pasive în devenire), contul de rezultat. Conturile de cheltuieli reflectă în debit totalitatea cheltuielilor unei perioade, pe care le transferă, prin credit, numai la finele perioadei de gestiune, la rezultate. Conturile de venituri colectează în credit veniturile unei perioade, iar la finele perioadei aceste venituri sunt transferate, prin debit, la rezultate. Astfel, conturile de venituri și cele de cheltuieli nu prezintă sold la sfârșitul perioadei de gestiune.

Contul de rezultat (profit și pierdere) realizează comparația între venituri și cheltuieli, prin preluarea în debit a tuturor cheltuielilor iar în credit a tuturor veniturilor unei perioade gestionare.

- **conturile de gestiune**, sunt conturi cu ajutorul cărora se calculează costurile produselor, lucrărilor, serviciilor realizate de întreprindere, și eventual efectul vânzării produselor, bunurilor, serviciilor prin comparație cu costurile pe care acestea le-au ocazionat.

- **conturile speciale (nepatrimoniale, de ordine și evidență)** sunt conturi în afara bilanțului cu ajutorul cărora se reflectă valori materiale aflate temporar în gestiunea întreprinderii, dar care nu fac parte din patrimoniul acesteia, precum și angajamentele acordate sau primite, care ar putea afecta patrimoniul întreprinderii în viitor, în anumite condiții. Pentru a se evita înregistrarea de două ori a aceleiași sume (la ambii parteneri de afaceri) evidența acestor valori materiale străine (întreprinderea nu are drept de proprietate asupra lor) este realizată separat.

Conturile speciale funcționează în partidă simplă, deci nu au corespondență nici între ele, nici cu alte conturi. Se evidențiază cu ajutorul acestor conturi: mijloace fixe luate în chirie, bunuri primite în păstrare sau în consignatie, redevențe, chirii și locații de gestiune aferente unor contracte pe termen lung, efecte scontate neajunse la scadență etc.

✓ după **sfera de cuprindere** deosebim conturi sintetice și conturi analitice.

- **conturile sintetice** sunt cele ce evidențiază grupe sau categorii omogene de elemente patrimoniale și care constituie conturile de bază ale contabilității. Pe baza acestor conturi se formează contabilitatea sintetică.

Exemple de conturi sintetice: elementul patrimonial *clienți* este evidențiat cu ajutorul contului sintetic 4111 „Clieții”, elementul patrimonial *construcții* este evidențiat cu ajutorul contului 212 „Construcții” etc.

- **conturile analitice** sunt cele completează informațiile furnizate de conturile sintetice, evidențiind părțile unui element patrimonial. Necesitatea lor rezidă din insuficiența conturilor sintetice în asigurarea elementelor necesare pentru conducerea și controlul întreprinderii.

Gestionarea patrimoniului nu se poate face decât pe părți componente ale elementelor patrimoniale, numai în acest fel fiind asigurată integritatea patrimonială și posibilitatea exercitării controlului gestionar. Datele din conturile analitice dau posibilitatea stabilirii exacte a drepturilor și obligațiilor patrimoniale ale întreprinderii față de alte persoane fizice și juridice, distinct pentru fiecare din aceste persoane. Contabilitatea care este ținută cu ajutorul conturilor analitice se numește **contabilitate analitică**.

Conturile analitice funcționează după aceleași reguli ca și contul sintetic de care aparțin, deoarece elementele patrimoniale înregistrate în aceste conturi sunt aceleași și deci, au același conținut economic. Evidența elementelor patrimoniale în conturile analitice se poate realiza **valoric** sau **cantitativ-valoric**.

Relația dintre conturile sintetice și conturile analitice este una de tipul **întreg-parte**. Astfel, contul sintetic reflectă un element patrimonial, în timp ce contul analitic reflectă o componentă a unui element patrimonial. Cumulând datele din conturile analitice trebuie se obțin datele din contul sintetic.

Pentru o întreprindere nu este suficient să cunoască totalitatea creanțelor pe care le are de încasat de la clienți, ci și valorile de încasat, individual de la fiecare client. De asemenea, contul sintetic construcții reflectă valoarea totală a construcțiilor, însă nu și valoarea fiecărui tip de construcție, componentă a ansamblului numit construcții.

✓ după **funcția contabilă**, deosebim: conturi de **activ** și conturi de **pasiv**.
În cele două grupe se includ și conturile bifuncționale.